

TIKRINIŲ VARDŲ TRANSKRIPCIJOS IŠ VOKIEČIŲ KALBOS Į LIETUVIŲ KALBĄ TAISYKLĖS

Vokiečių kalbos abėcėlė

A a	1–5	K k	24, 18	U u	45–48, 5, 15, 35
B b	b 6	L l	l 25	V v	49
C c	7–9, 32, 44, 54	M m	m 26	W w	v 50
D d	d 10, 11	N n	n 27	X x	ks 51
E e	12–15, 2, 3, 21, 29, 30, 46, 48	O o	28–31	Y y	52, 4, 14, 31
F f	16, 33	P p	32–34, 39	Z z	53–54, 44
G g	17, 18	Q q	kv 35		
H h	1, 3, 9, 13, 17, 19, 22, 23, 28, 30, 34, 36, 38, 42, 44, 47, 48, 54	R r	r 36		
I i	20–22, 4, 14, 31	S s	37–41, 44, 54		
J j	j 23	T t	41–44, 11		

Pastabos:

1. Perrašant vokiečių tikrinius vardus orientuojamasi į originalo tarimą, išskyrus tam tikrus tradicinės perrašos atvejus ar kitas įvardytas išimtis.
2. Siekiama adaptuojamuose tikriniuose varduose perteikti vokiečių kalbos balsių ilgumą / trumpumą:
  - 2.1. Ilgieji [temptieji] balsiai [e:], [i:], [u:] ir ilgasis neįtemptasis [ɛ:], tariami vokiečių kalbos atviruose ir potencialiai atviruose skiemenyse, perrašant žymimi ilgumą perteikiančiomis balsėmis <é>, <y>, <ū>.
  - 2.2. Trumpieji neįtemptieji balsiai [ɛ], [ɪ], [ʊ], tariami vokiečių kalbos uždaruose skiemenyse, žymimi balsėmis <e>, <i>, <u>.
  - 2.3. Išimtį sudaro šie vokiečių kalbos balsiai, perrašomi vienodai nepriklausomai nuo jų ilgumo / trumpumo:
    - 2.3.1. Ilgasis [a:] ir trumpasis [a] perrašant žymimi balse <a>.
    - 2.3.2. Ilgasis [temptasis] [o:] ir trumpasis neįtemptasis [ɔ] perrašant žymimi balse <o>.

3. Siekiama adaptuojamuose tikriniuose varduose perteikti lietuvių kalbai nebūdingą vokiečių kalbos priešakinės eilės balsių lūpiškumą:
- 3.1. Ilgasis įtemptasis balsis [y:], vokiečių kalboje tariamas atviruose ir potencialiai atviruose skiemenyse ir žymimas <ü>, <üh>, <ueh>, <y>, perrašomas <iū>.
- 3.2. Trumpasis neįtemptasis balsis [ʏ], vokiečių kalboje tariamas uždaruose skiemenyse ir žymimas <ü>, <üe>, <y>, perrašomas <iu>.
- 3.3. Ilgasis įtemptasis balsis [ø:], vokiečių kalboje rašomas <ö>, <oe>, <öh>, <oeh>, ir trumpasis neįtemptasis balsis [œ], vokiečių kalboje rašomas <ö>, <oe>, perrašant žymimi <io>.
- 3.4. Išimtį sudaro žodžio pradžios pozicija:
- 3.4.1. Ilgieji įtemptieji balsiai [ø:] ir [y:] perrašant žodžio pradžioje žymimi balsėmis <é> ir atitinkamai <y>, pvz. *Öhningen – Ėningenas, Übersee – Yberzė*.
- 3.4.2. Trumpieji neįtemptieji balsiai [œ] ir [ʏ] perrašant žodžio pradžioje žymimi balsėmis <e> ir atitinkamai <i>, pvz., *Öllingen – Elingenas, Ürzig – Ircigas*.
4. Kai kurie iš šių (pastabose minimų) sunkiau iš autentiškos grafinės formos nustatomų dalykų nebuvo įtraukti į 1997 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 60 patvirtintas rašybos nuostatas ir neatspindimi spausdintame žodyne „Pasaulio vietovardžiai“ (Vilnius: MELC) ir jo duomenų bazėje svetainėje pasauliovardai.vlkk.lt, taip pat vietovardžiai.melc.lt.

Atvejai	Originalo raidės	TFA (IPA)	Raidžių padėtis	Lietuvių raidės	Originalo pavyzdžiai	Lietuvių pavyzdžiai
1	a, aa, ah	a		a	Anhalt Aachen Baalberg Dahme	Anhaldas Achenas Balbergas Damė
2	ä, ae	ɛ:	atvirame arba potencialiai atvirame kirčiuotame skiemenyje	ė	Gräfenhainichen	Grėfenhainichenas
		ɛ	uždaramame skiemenyje	e	Eichstätt Bad Säckingen Raesfeld	Eichštetas Bad Zekingenas Resfeldas
3	äh, aeh	ɛ:		ė	Mähring	Mėringas
4	ai, ay	aɪ	jei po dvibalsio eina priebalsė	ai	Haiger Maybach Kainburg	Haigeris Maibachas Kainburgas
			jei po dvibalsio eina balsė, pvz., <e>	aj	Bayerbach Mayen	Bajerbachas Majenas
5	äu	ɔʏ	jei po dvibalsio eina priebalsė	oi	Bräunlingen Sauritz	Broilingenas Zoiricas
			jei po dvibalsio eina balsė, pvz., <e>	oj	Bräuer	Brojeris
6	b, bb	b		b	Babenhausen	Babenhauzenas

Atvejai	Originalo raidės	TFA (IPA)	Raidžių padėtis	Lietuvių raidės	Originalo pavyzdžiai	Lietuvių pavyzdžiai
					Lübbenau	Liubenau
7	c	ts	prieš <e, i, y>	c	Celle	Celė
		k	prieš priebalses, <a, o, u> ir žodžio gale	k	Calw Coburg Cursdorf Clingen	Kalvas Koburgas Kursdorfas Klingenas
8	ck	k		k	Delbrück Beckdorf Eckental	Delbriukas Bekdorfas Ekentalis
9	ch sch ↑ 32 tsch ↑ 44 tzch ↑ 44 zsch ↑ 54	ç	po priebalsių, po priešakinės eilės balsius žyminčių raidžių <ä, e, ö, i, ü>, po dvibalsių [aɪ] ir [ɔʏ], priesagoje <-chen>	ch	Ehrenkirchen Elchingen München Kempenich Wächtersbach	Ėrenkirchenas Elchingenas Miunchenas Kempenichas Vechtersbachas
			x		po <a, o, u>	Dachau Morsbach
		k	žodžio pradžioje	k	Cham Chemnitz Chiemsee Chorin	Kamas Kemnicas Kymzė Korynas
			prieš <s>		Ochsenfurt	Oksenfurtas
10	d, dd	d	skiemens pradžioje ir ties skiemenu sandūra	d	Dierdorf Düsseldorf Hiddensee	Dyrdorfas Diuselдорfas Hidenzė
		t	skiemens gale		Elend Ellefeld	Ėlendas Elefeldas
11	dt	t		t	Bramstedt Ubstadt Weiterstadt	Bramštetas Ubštatas Veiterštatas
12	e ae ↑ 2 aeh ↑ 3 ie ↑ 21 oe ↑ 29 oeh ↑ 30 ue ↑ 46 ueh ↑ 48	e:	atvirame kirčiuotame skiemenyje	é	Ebeleben Wesel Weser	Ėbelėbenas Vėzelis Vėzeris
		e:	išimtis sudarančiuose vietovardžiuose	e	Dresden Quedlinburg	tradic. Dresdenas tradic. Kvedlinburgas
		e	uždaramame skiemenyje	e	Emmerich Zell	Emerichas Celis
		ə / arba balsio elizija	nekirčiuotame uždaramame skiemenyje, dažniausiai žodžio gale		Kremmen Lottstetten	Kremenas Lotštetenas
13	ee, eh	e:		é	Seebach	Zėbachas

Atvejai	Originalo raidės	TFA (IPA)	Raidžių padėtis	Lietuvių raidės	Originalo pavyzdžiai	Lietuvių pavyzdžiai
					Seelow Seegrehna Mehren	Zėlovas Zėgrėna Mėrenas
14	ei, ey	aɪ	jei po dvibalsio eina priebalsė	ei	Eichstätt Seiffen Neiße Heynitz	Eichštetas Zeifenas Neisė Heinicas
			jei po dvibalsio eina balsė pvz., <e>	ej	Freienwalde Weierbusch Meyenburg	Frejenvaldė Vejerbušas Mejenburgas
15	eu	ɔʏ	jei po dvibalsio eina priebalsė	oi	Eutin Bayreuth Leuna Kaufbeuren	Oitynas Bairoitas Loina Kaufboirenas
			jei po dvibalsio eina balsė pvz., <e>	oj	Neuenburg Neuenrade	Nojenburgas Nojenradė
16	f, ff	f		f	Frankfurt Krefeld Staffelberg Uffenheim	Frankfurtas Krėfeldas Štafelbergas Ufenheimas
17	g, gg, gh	g	skiemens pradžioje ir ties skiemenu sandūra	g	Goslar Dingolfing Seghers	Goslaras Dingolfingas Zėgers
		k	skiemens gale, išskyrus priesagą <-ig>	g	Asperg Eschenburg Falkenberg Wolfegg	Aspergas Ešenburgas Falkenbergas Wolfegas
		ç	priesagoje<-ig>	g	Sinzig Tellig	Zincigas Teligas
18	gk	k		k	Burgk Elsnigk Niemegek	Burkas Elsnikas Nymekas
19	h ah ↑ 1 äh ↑ 3 aeh ↑ 3 ch ↑ 9 eh ↑ 13 gh ↑ 17 ih ↑ 22 jh ↑ 23 oh ↑ 28 öh ↑ 30 oeh ↑ 30 ph ↑ 34 rh ↑ 36 sch ↑ 32 th ↑ 42 tsch ↑ 44 tzsch ↑ 44	h	skiemens pradžioje	h	Harz Herzogenhorn Meckesheim	Harcas Hercogenhornas Mekesheimas
			skiemens pradžioje po priebalsių <g, j, r, t>	–	Rhein Rhens Thalgau Winterthur Jheringsfehn	Reinas Rensas Talgau Vintertūras Jėringšfėnas

Atvejai	Originalo raidės	TFA (IPA)	Raidžių padėtis	Lietuvių raidės	Originalo pavyzdžiai	Lietuvių pavyzdžiai
	uh ↑ 47 üh ↑ 48 ueh ↑ 48 zsch ↑ 54					
20	i ai ↑ 4 ei ↑ 14 oi ↑ 31	i:	atvirame arba potencialiai atvirame skiemenyje	y	Isar Isenburg Berlin	Yzaras Yzenburgas Berlynas
		ɪ	uždaramė skiemenyje	i	Ittlingen Raisting	Ittingenas Raistingas
21	ie	i:		y	Siegburg Giessen Niebüll	Zygburgas Gysenas Nybiulis
		ɪə	hiato atveju	ie	Amalienburg	Amalienburgas
22	ih	i:	kai raidžių samplaika yra tame pačiame skiemenyje	y	Ihlenburg Ihlow Ihrhove	Ylenburgas Ylovas Yrhofė
23	j, jh	j		j	Jagst Jever Joachimsthal Jheringsfehn	Jagstas Jėveris Joachimstalis Jėringšfėnas
24	k, kk ck ↑ 8 gk ↑ 18	k		k	Kammel Karawanken Kerken Ekkehard	Kamelis Karavankai (kalnai) Kerkenas Ekehardas
25	l	l	prieš <u>	li	Lugau Ludwig Ludwigslust Königslutter	Liūgau Liudvigas Liudvigslustas Kionigsluiteris
			kitais atvejais	l	Lauter Lorch Fulda Mosel	Lauteris Lorchas Fulda Mozelis
	ll	l		l	Halle	Halė
26	m, mm	m		m	Mellum Krumbach Memmingen	Meliumas Krumbachas Memingenas
27	n, nn	n		n	Nürnberg Tennenbronn Nenzingen	Niurnbergas Tenenbronas Nencingenas
	nk	ŋk	<nk> toje pačioje morfemoje		Ankershagen Zwenkau	Ankershagenas Cvenkau
28	o,	o:	atvirame arba potencialiai atvirame skiemenyje	o	Oberhof Roth	Oberhofas Rotas

Atvejai	Originalo raidės	TFA (IPA)	Raidžių padėtis	Lietuvių raidės	Originalo pavyzdžiai	Lietuvių pavyzdžiai
		ɔ	uždaramė skiemenyje		Rostock Ottendorf	Rostokas Otendorfas
	oo, oh	o:			Moorenweis Rohrau	Morenveisas Rorau
29	ö, oe	ø:	atvirame kirčiuotame skiemenyje žodžio pradžioje	ė	Oederan Oefen	Ėderanas Ėfenas
			atvirame kirčiuotame skiemenyje ne žodžio pradžioje	io	Pönitz	Pionicas
		œ	uždaramė skiemenyje žodžio pradžioje	e	Oelsnitz	Elsnicas
			uždaramė skiemenyje ne žodžio pradžioje	io	Mögglingen Zöblitz	Mioglingenas Cioblicas
30	öh, oeh	ø:	žodžio pradžioje	ė	Öhringen	Ėringenas
			ne žodžio pradžioje	io	Böhlitz Möhne Söhlde	Biolicas Mionė Zioldė
31	oi, oy	ɔi	jei po dvibalsio eina priebalsė	oi	Hoisdorf Soisberg Oyten Poysdorf	Hoisdorfas Zoisbergas Oitenas Poisdorfas
			jei po dvibalsio eina balsė, pvz., <e, a>	oj	Hoya Hoyerswerda	Hoja Hojersverda
32	p, pp	p		p	Papenburg Peene Pappenheim	Papenburgas Pėnė Papenheimas
33	pf	pf		pf	Pfaltz Wimpfen Rumpf	Pfalcas Vimpfenas Rumpfąs
34	ph sp ↑ 39	f		f	Philipsburg Stoph	Filipsburgas Štofas
35	q(u)	kv		kv	Quedlinburg Quern	Kvedlinburgas Kvernas
36	r,	ʁ/R/r	skiemens pradžioje ir po trumpųjų balsių	r	Rüdesheim Rohr Wohratal	Riūdesheimas Roras Voratalis
		e	<-er> skiemens gale		Münster	Miunsteris
		ɐ̯	po ilgųjų balsių		Wismar	Vismaras
	rh, rr	ʁ/R/r			Rhade	Radė

Atvejai	Originalo raidės	TFA (IPA)	Raidžių padėtis	Lietuvių raidės	Originalo pavyzdžiai	Lietuvių pavyzdžiai
37	s	s	skiemens gale, prieš priebalses	s	Wismar Dresden Taunus	Vismaras Dresdenas Taunusas
		z	prieš bales	z	Syke Sulz Sohland Eisenach	Zykė Zulcas Zolandas Eizenachas
38	sch	ʃ		š	Bad Ischl Schopfheim Windisch	Bad Išlis Šopfheimas Vindišas
39	sp	ʃp	skiemens pradžioje	šp	Spree Speicher Springe	Šprė Špeicheris Špringė
40	ss, ß	s		s	Isselburg Spessart Meißen	Iselburgas Špesartas Meisenas
41	st tsch ↑ 44 tzsch ↑ 44 zsch ↑ 54	ʃt	skiemens pradžioje išskyrus atvejus, kai po <st> yra morfemos riba	št	Stedten Stör Traunstein <i>Bet:</i> Fürstenu	Štetenas Štioras Traunšteinas Fiurstenau
42	t, tt, th	t		t	Tegel Wettstetten Rosenthal Thalheim	Tėgelis Vetštetenas Rozentalis Talheimas
43	tz	ts		c	Ratzeburg Grömitz Zernitz	Raceburgas Griomicas Cernicas
44	tsch, tzscht dt ↑ 11 st ↑ 41	tʃ		č	Tschernitz Brauchitsch Lomatzsch	Černicas Brauchičas Lomačas
45	u äu ↑ 5 eu ↑ 15 qu ↑ 35	ʊ	uždaramė skiemenyje	u	Ulm Mulda	Ulmas Mulda
		u:	atvirame arba potencialiai atvirame skiemenyje	ū	Usedom Gutendorf Herrnhut	Ūzedomas Gūtendorfas Hernhūtas
46	ü	y:	atvirame skiemenyje žodžio pradžioje	y	Übach Überlingen	Ybachas Yberlingenas
			atvirame skiemenyje ne žodžio pradžioje	iū	Lübeck Tübingen Rügen	Liūbekas Tiūbingenas Riūgenas
			po <j> atvirame skiemenyje	ū	Jüterbog	Jüterbogas
	ü, ue	ʏ	uždaramė skiemenyje žodžio pradžioje	i	Uelzen	Ilcenas

Atvejai	Originalo raidės	TFA (IPA)	Raidžių padėtis	Lietuvių raidės	Originalo pavyzdžiai	Lietuvių pavyzdžiai
			uždaramė skiemenyje ne žodžio pradžioje	iu	Wolfenbüttel	Volfenbiutelis
			po <j> uždaramė skiemenyje	u	Jünkerath	Junkeratas
47	uh	u:		ū	Ruhrort Suhl Uhland	Rūrortas Zūlis Ūlandas
48	üh, ueh	y:	žodžio pradžioje	y	Ührde	Yrdė
			po j	ū	Jühnde	Jündė
			kitais atvejais	iū	Domsühl Stühlingen	Domziūlis Štiūlingenas
	ui		ui	Duisburg	tradic. Duisburgas	
49	v	f	vokiečių kilmės varduose	f	Vierkirchen Vogelsberg Bad Vöslau	Fyrkirchenas Fogelsbergas Bad Fioslau
		v	svetimos kilmės varduose	v	Viktorshof	Viktorshofas
50	w	v		v	Wiesenau Westerwald Wustrow	Vyzenau Vestervaldas Vustrovas
51	x	ks		ks	Xanten Axstedt	Ksantenas Aksštetas
52	y ay ↑ 4 ey ↑ 14 oy ↑ 31	y	uždaramė skiemenyje	iu	Kyll	Kiulis
		y:	atvirame skiemenyje	iū	Kyritz	Kiūricas
53	z, zz	ts		c	Zeitz Harz Zugspitze	Ceicas Harcas Cūgšpicė
54	zsch tz ↑ 43 tزش ↑ 44	tʃ		č	Zschopau Zschornevitz	Čopau Čornevicas